

Grundläggande granskning av valnämnden 2024

Strömsund kommun

Building a better
working world

Sammanfattning

Kommunrevisionens uppgift är att ge kommunfullmäktige underlag till den årliga ansvarsprövningen. Enligt kommunallagen 12 kap. 1 § ska revisorerna årligen granska all verksamhet som bedrivs inom nämndernas verksamhetsområden i den omfattning som följer av God revisionssed. Denna grundläggande granskning är en del av den årliga granskningen.

Enligt God revisionssed är den grundläggande granskningen inriktad på att översiktligt bedöma måluppfyllelsen samt om styrelse eller nämnd har en tillräcklig styrning och kontroll för att leva upp till mål, beslut och föreskrifter. Denna granskning har således varit av översiktlig karaktär.

För vår sammanfattande bedömning och rekommendationer, se avsnitt 3.

Innehåll

1.	Inledning.....	3
1.1.	Bakgrund.....	3
1.2.	Syfte och revisionsfrågor	3
1.3.	Avgränsning	4
1.4.	Revisionskriterier.....	4
1.5.	Genomförande	5
2.	Granskningsresultat.....	6
2.1.	Iakttagelser	6
2.2.	Övriga iakttagelser	7
3.	Sammanfattande bedömning.....	8

1. Inledning

1.1. Bakgrund

Kommunrevisionens uppgift är att ge kommunfullmäktige underlag till den årliga ansvarsprövningen. Enligt kommunallagen 12 kap. 1 § ska revisorerna årligen granska all verksamhet som bedrivs inom nämndernas verksamhetsområden i den omfattning som följer av God revisionssed. Begreppet all verksamhet avser den verksamhet som bedrivs inom styrelsens och nämndernas ansvarsområden.

Styrelse och nämnders ansvar för verksamheten regleras bland annat i kommunallagen 6 kap. Där framgår att nämnderna ska se till att verksamheten bedrivs i enlighet med de mål och riktlinjer som fullmäktige bestämt, att den interna kontrollen är tillräcklig och att verksamheten bedrivs på ett i övrigt tillfredsställande sätt.

Enligt god revisionssed i kommunal verksamhet ska den grundläggande granskningen ge en grund för revisionens bedömningar i revisionsberättelsen. Granskningen ska vara inriktad på att översiktligt bedöma målluppfyllelsen samt om styrelse respektive nämnd har en tillräcklig styrning och kontroll för att leva upp till mål, beslut och föreskrifter.

Granskningen tar sin utgångspunkt i *God revisionssed i kommunal verksamhet*, samt de risker som framkommit i revisorernas risk- och väsentlighetsanalys 2024.

1.2. Syfte och revisionsfrågor

Syftet med granskningen är översiktligt bedöma om nämnden har säkerställt att verksamheten sköts på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt samt om den interna kontrollen är tillräcklig. Utifrån syftet besvarar vi följande revisionsfrågor i granskningen:

Ändamålsenlighet

- ▶ Har nämnden säkerställt att verksamheten bedrivs i enlighet med de mål och riktlinjer som kommunfullmäktige bestämt?
 - Har nämnden säkerställt en tillräcklig styrning av verksamheten?
 - Har nämnden säkerställt en tillräcklig uppföljning av verksamheten?

Ekonomiskt tillfredsställande

- ▶ Har nämnden säkerställt att verksamheten bedrivs inom givna ekonomiska ramar?
 - Har nämnden säkerställt en tillräcklig styrning av ekonomin?
 - Har nämnden säkerställt en tillräcklig uppföljning av ekonomin?

Intern kontroll

- ▶ Har nämnden säkerställt att den interna kontrollen är tillräcklig?

1.3. Avgränsning

Granskningen avser valnämnden och är främst avgränsad till år 2024. Den grundläggande granskningen är översiktlig och inte inriktad på detaljer. Eftersom granskningen är översiktlig bedömer vi ändamålsenlighet, ekonomiskt tillfredställande, intern kontroll på en övergripande nivå.

1.4. Revisionskriterier

Med revisionskriterier avses bedömningsgrunder som används i granskningen som utgångspunkt för analys, bedömningar och slutsatser. Revisionskriterierna kan hämtas ifrån lagar och förarbeten eller interna regelverk, policys och fullmäktigebeslut. Kriterier kan också ha sin grund i jämförbar praxis eller erkänd teoribildning. I denna granskning utgörs de huvudsakliga revisionskriterierna av:

- ▶ Kommunallagen 6 kap. 1 §, om att kommunstyrelsen ska leda och samordna kommunens angelägenheter och ha uppsikt över nämndernas verksamhet
- ▶ Kommunallagen 6 kap. 6 § om nämndernas ansvar för styrning och intern kontroll
- ▶ Kommunfullmäktiges budget för 2024
- ▶ Ekonomisk process - budget, mål och uppföljning
- ▶ Reglemente för intern kontroll

1.4.1. Reglemente för valnämnden

Enligt nämndens reglemente (KF 2024-05-25) ska valnämnden fullgöra kommunens uppgifter i frågor som rör genomförande av folkomröstningar samt val till riksdag, regionfullmäktige, kommunfullmäktige och europaparlament. Nämnden fullgör kommunens uppgifter enligt vallagen samt de uppgifter som enligt annan lag ska fullgöras av valnämnd.

1.4.2. Kommunspecifik styrmodell

Enligt fullmäktiges budget för 2024 (KF 2023-11-15) ska varje nämnd och styrelse ansvara för att genomföra kommunfullmäktiges prioriterade mål och uppdrag. Nämnder och styrelse ska utifrån kommunfullmäktiges prioriterade mål och uppdrag ta fram effektmål för sin verksamhet. Respektive nämnd och styrelse ska ta fram konkreta och mätbara mål, med en beskrivning av hur målen ska nås.

Nämnd och styrelsen ansvarar för uppföljning av den egna verksamhetens uppdrag enligt reglemente samt kommunfullmäktiges prioriterade uppdrag och övergripande mål. Rapporteringen ska innehålla mätresultat och analyser, slutsatser och kommentarer som förklarar resultatet.

Kommunfullmäktiges styrdokument *Ekonomisk process - budget, mål och uppföljning* (KF 2014-11-12) tydliggör styrmodellen. Styrdokumentet anger arbetsordningen för nämndernas arbete med mål och ekonomi utifrån tre verksamhetsfaser 1) före verksamhetsåret, 2) under verksamhetsåret och 3) efter verksamhetsåret.

Före verksamhetsåret ska nämnder:

- ▶ Under hösten lägga fram förslag på mål och budget för kommande år
- ▶ Välja ut ett begränsat antal mål som ska redovisas till kommunfullmäktige

Under verksamhetsåret ska nämnder:

- ▶ Följa upp sin verksamhet med prognoser per februari, april, augusti och oktober
- ▶ Göra tertialuppföljning per sista april och augusti, inklusive beskrivning av måluppfyllelsen

Efter verksamhetsåret ska nämnder:

- ▶ Lämna in redovisning av måluppfyllelse, verksamhetsberättelse och annat underlag som begärs till kommunledningsförvaltningen

1.4.3. Reglemente för intern kontroll

Reglemente för intern kontroll (KF 2012-11-14) anger att nämnder och styrelsen ska ha en tillfredställande intern kontroll. Nämnder och styrelsen ska årligen upprätta och fastställa en plan för den interna kontrollen. De ska till kommunstyrelsen delge internkontrollplanen och ansvara för genomförandet av den. Nämnder ska vid behov vidta åtgärder vid varje identifierad brist.

Till reglementet finns en riktlinje och en handbok. Handboken anger mer konkret hur arbetet med intern kontroll ska bedrivas. En risk- och konsekvensanalys ska genomföras för att identifiera risker och i vilken grad dessa kan kontrolleras. Analysen ska innehålla en värdering av sannolikhet och konsekvens. Vid högre poäng än fem i skalan ska kontrollåtgärder alltid övervägas. Analysen ska ligga till grund för upprättande av internkontrollplanen som ska besvara följande frågor:

- ▶ Vad ska kontrolleras?
- ▶ När ska kontrollen genomföras?
- ▶ Hur ska kontrollen genomföras?
- ▶ Vem ska utföra kontrollen?
- ▶ Hur ska rapporteringen genomföras?

1.5. Genomförande

Vi har i huvudsak utfört granskningen genom dokumentgranskning (till exempel protokoll med tillhörande underlag såsom budgetdokument, delårsrapporter, och årsrapporter).

Vi använder oss av följande bedömningsskala i rapporten:

✓ = ingen eller oväsentlig avvikelse, — = viss avvikelse, ✗ = väsentlig avvikelse, ET = Ej tillämplig

2. Granskningsresultat

2.1. Iakttagelser

I nedanstående tabell har vi sammanställt våra iakttagelser utifrån respektive kontrollpunkt.

Kontrollpunkt		Iakttagelse	Hänvisning till protokoll och EY:s kommentar
1. Styrning av verksamhet	a) Beslutat om effektmål utifrån fullmäktiges inriktningsmål	✗	Nämnden har inte beslutat om mål.
	b) Beslutat om indikatorer för att mäta måluppfyllelsen	✗	Nämnden har inte beslutat om indikatorer.
	c) När måluppfyllelse	ET	Nämnden har inte några mål att följa upp.
	d) Vidtagit åtgärder vid indikationer på bristande måluppfyllelse	ET	Nämnden har inte några mål att följa upp och kan därmed inte vidta åtgärder vid bristande måluppfyllelse.
2. Uppföljning av verksamhet	a) Följt upp verksamhet i en delårsrapport	✓	Ingen delårsrapport som avser nämndens verksamhet, däremot har nämnden löpande tagit del av verksamhetsuppföljning vid sammanträden.
	b) Följt upp verksamhet i en årsrapport eller motsvarande	✓	2024-10-25 § 33 tog del av utvärdering EU-val 2024 vilket var nämndens huvudsakliga verksamhet under året.
3. Styrning av ekonomi	a) Beslutat om en budget för innevarande år inom tilldelad ram	—	2024-05-17 § 28, nämnden tog del av internbudget 2024 men fattade därmed inte beslut om att fastställa den.
	b) När målen för ekonomin (inkl. budget)	✓	Nämnden redovisar ett överskott mot budget om 209 tkr, motsvarande 51 procent av budget. Av underlaget framgår inte vad överskottet härrörs till.
	c) Vidtagit åtgärder vid indikationer på bristande måluppfyllelse avseende ekonomi	—	Av protokoll framgår inte att nämnden vidtagit några åtgärder för budget i balans. Nämnden redovisar ett överskott för året.
4. Uppföljning av ekonomi	a) Följt upp ekonomin i en delårsrapport	—	2024-10-25 § 34, uppföljning per augusti

			Nämnden prognostiserade enligt delårsrapport per augusti ett överskott med 100 tkr för helåret. Nämnden har inte följt upp ekonomin per april.
	b) Följt upp ekonomin i månadsrapport	✗	Nämnden har inte följt upp ekonomin per februari och oktober.
	c) Följt upp ekonomin i en årsrapport	✓	2025-03-18 § 6
5. Intern kontroll	a) Genomfört en riskanalys avseende verksamhet och ekonomi	✓	Internkontrollplanen innehåller en riskanalys avseende nämndens verksamhet och ekonomi. Vi noterar att riskanalysen enbart omfattar risker som inkluderats för kontroll i kontrollplanen.
	b) Beslutat om en internkontrollplan	✓	2023-09-15 § 11
	c) Följt upp internkontrollplanen	✓	2025-03-18 § 2
	d) Vidtagit åtgärder vid identifierade brister	ET	Uppföljningen visar inga avvikelser.

✓ = ingen eller oväsentlig avvikelse, = viss avvikelse, ✗ = väsentlig avvikelse, ET = Ej tillämplig

2.2. Övriga iakttagelser

Nämnden har inte antagit mål för 2024 utifrån kommunfullmäktiges budget. Av kommunfullmäktiges styrmodell framgår inte att nämnden är undantagen kravet på att omhänderta kommunfullmäktiges mål och uppdrag. Det framgår inte heller att nämnden är undantagen kravet på att löpande följa upp nämndens ekonomi. Nämnden har en begränsad verksamhet och budget att följa upp men under 2024 har val till Europaparlamentet hållits som nämnden ansvarar för.

Nämnden har i övrigt under 2024 behandlat ärenden som är i linje med nämndens uppdrag för att genomföra och utvärdera valet. Enligt uppgift har en säkerhetsskyddsanalys och kontinuitetsplanering upprättats inför valet, vilket nämnden tagit del av i maj 2024.

3. Sammanfattande bedömning

Vår sammanfattande bedömning utifrån vår översiktliga granskning är att valnämnden *delvis* säkerställt att verksamheten sköts på ett ändamålsenligt. Vi bedömer att nämnden har säkerställt att verksamheten sköts från ekonomisk synpunkt tillfredställande sätt samt att den interna kontrollen är tillräcklig.

Vår bedömning grundar sig på följande:

Granskningsområde och revisionsfråga	Bedömning	Kommentar
Har nämnden säkerställt att verksamheten bedrivs i enlighet med de mål och riktlinjer som kommunfullmäktige bestämt? <i>(Baseras på kontrollpunkt 1a, 1b, 1c, 1d, 2a & 2b)</i>	Delvis	Bedömningen baseras på att nämnden inte har antagit mål för sin verksamhet, trots att de inte är undantagna fullmäktiges styrmodell. Nämnden har under 2024 behandlat ärenden som är i linje med nämndens uppdrag och löpande följt upp verksamheten.
Har nämnden säkerställt att verksamheten bedrivs inom givna ekonomiska ramar? <i>(Baseras på kontrollpunkt 3a, 3b, 3c, 4a, 4b & 4c)</i>	Ja	Bedömningen baseras på att nämnden tagit del av information om budget för året. Nämnden har dock inte beslutat om en internbudget utan enbart tagit del av information om internbudgeten. Nämnden har inte följt upp ekonomin per februari, april eller oktober. Utfallet för året är överskott mot budget om 209 tkr, motsvarande 51 procent av budget. Vi bedömer att nämndens uppföljning kan utvecklas med orsaker till avvikelser mot budget.
Har nämnden säkerställt en tillräcklig intern kontroll? <i>(Baseras på kontrollpunkt 5a, 5b, 5c & 5d)</i>	Ja	Bedömningen baseras på att nämnden utifrån riskanalys har antagit en internkontrollplan och följt upp den. Uppföljningen visar inga avvikelser.

Utifrån granskningsresultatet rekommenderar vi nämnden att:

- ▶ Säkerställa att verksamhetsmål upprättas och fastställs av nämnden i enlighet med fullmäktiges styrmodell
- ▶ Säkerställa att en internbudget fastställs av nämnden i enlighet med fullmäktiges styrmodell

Strömsund april 2025

Lydia Andersson
Certifierad kommunal yrkesrevisor

Per Stålberg, uppdragsledare
Certifierad kommunal yrkesrevisor